

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ
ФАКУЛЬТЕТ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ВИХОВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПЕДАГОГІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ
ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ДОСЛІДНА ЛАБОРАТОРІЯ
ДИДАКТИКИ ІМЕНІ ЯНА АМОСА КОМЕНСЬКОГО

FOLIA COMENIANA

*ВІСНИК ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ
ЛАБОРАТОРІЇ ДИДАКТИКИ ІМЕНІ
ЯНА АМОСА КОМЕНСЬКОГО*

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

**Матеріали VIII Всеукраїнської Інтернет-конференції
28 жовтня 2015 року**

УМАНЬ
ФОП Жовтий О. О.
2015

УДК 37.013(063)

ББК 74я431

П 24

Головний редактор:

Якимчук Борис Андрійович – кандидат психологічних наук, доцент, декан факультету початкової освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Редакційна колегія:

Добридень Алла Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри виховних технологій та педагогічної творчості Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Коломієць Наталія Андріївна – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри виховних технологій та педагогічної творчості Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Резніченко Ірина Геннадіївна – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри виховних технологій та педагогічної творчості Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Дзюбенко Ірина Анатоліївна – викладач кафедри виховних технологій та педагогічної творчості Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Житнухіна Катерина Павлівна – викладач кафедри виховних технологій та педагогічної творчості Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Відповідальний за випуск збірника:

Макарчук Вікторія Вікторівна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри виховних технологій та педагогічної творчості Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

*Рекомендовано до друку вченою радою Факультету початкової освіти
(протокол № 3 від 29 жовтня 2015 р.)*

Сучасні технології розвитку професійної майстерності майбутніх учителів: матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції, 28 жовтня 2015 р. // FOLIA COMENIANA: вісник Польсько-української науково-дослідної лабораторії дидактики імені Я. А. Коменського. – Умань: ФОП Жовтий, 2015. – 218 с.

До збірника увійшли тези учасників Всеукраїнської Інтернет-конференції, у яких науковці розглядають актуальні питання сучасних технологій розвитку професійної майстерності майбутніх учителів, висвітлюють результати наукових досліджень у галузі педагогічних наук.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

ЗМІСТ	
Алілуйко Ніна. Формування професійних якостей у майбутніх учителів фізичної культури.....	7
Андрійчук Наталія. Музика як стиль мистецтва.....	9
Безлюдна Наталія. Оптимізація процесу навчання у вищому навчальному закладі як педагогічна проблема.....	14
Більська Ольга. Творчі завдання у процесі вивчення педагогічних дисциплін як засіб формування професійних ціннісних орієнтацій майбутніх учителів початкових класів.....	18
Блистів Оксана. Моніторинг фахівців у вищих навчальних закладах.....	22
Бобак Оксана. Реформування змісту дошкільної освіти в Україні (90-ті роки ХХ ст.).....	26
Богданець-Білоskalенко Наталія. Формування літературної компетентності майбутніх вчителів початкової школи у процесі вивчення дитячої літератури.....	29
Бондаренко Геннадій. Комунікативні завдання як засіб підготовки майбутнього вчителя початкової школи до мовленнєво-риторичної діяльності.....	34
Голюк Оксана. Обґрунтування компонентів творчого потенціалу майбутнього педагога ДНЗ та школи I ступеня.....	38
Гончаренко Віта. Формування професійної компетентності майбутнього учителя у системі підготовки до педагогічної діяльності.....	42
Гончарук Світлана. Музично-дидактичні ігри на заняттях з музики у дошкільних закладах.....	46
Греб Марія. Формування комунікативної компетентності майбутніх учителів початкової школи: теоретико-методичний аспект.....	49
Грошовенко Ольга. Особливості підготовки майбутнього вчителя початкової школи до реалізації завдань освітньої галузі «Природознавство».....	53
Гузій Наталія. Підготовка освітянських кадрів до педагогічної творчості та майстерності як акмеологічний вектор модернізації педагогічної освіти.....	60
Денисюк Інна. Навички імпровізації як орієнтир професійного становлення майбутнього вчителя музики.....	64
Дзюбенко Ірина. Діагностика рівнів формування пізнавально-інтелектуальної компетентності майбутніх учителів у процесі вивчення дисциплін педагогічного циклу.....	69
Добрідень Алла. Актуальність поглядів Антона Макаренка на проблему педагогічної техніки сучасного вчителя.....	72
Дубовик Світлана. Лінгводидактичні засади формування культури професійного мовлення майбутнього вчителя	76

початкової школи.....	
Дудник Наталка. Психолого-педагогічна підготовка майбутніх учителів-словесників до народознавчої роботи у школі.....	80
Житнухіна Катерина. Підготовка майбутнього вчителя до організації педагогічної просвіти батьків: історичний аспект....	83
Імбер Вікторія. Професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи в контексті розвитку мультимедійних технологій.....	86
Кайкова Марина. Професійна компетентність викладачів педагогічних коледжів у контексті особистісно-орієнтованої парадигми освіти.....	89
Капран Світлана. Організація суб'єкт-суб'єктної взаємодії на рівні «викладач-студент» у процесі підготовки майбутніх фахівців до самоосвітньої діяльності.....	93
Кіт Галина. Реалізація компетентісно орієнтованих стандартів вищої педагогічної освіти засобами інноваційних технологій навчання.....	96
Козак Тетяна. Мультимедійні презентації як засіб інтенсифікації лекції у вищій школі.....	100
Коломієць Наталія. Питання впровадження інтерактивних технологій у процес підготовки майбутніх вчителів.....	105
Колосова Олена. Підготовка майбутнього вчителя початкових класів до впровадження здоров'язбережувальних технологій....	108
Корень Алла. Сучасні аксіологічні інтенції в оновленні моральних засад загальнопедагогічної підготовки майбутнього вчителя.....	113
Кравець Ніна. Діалогові технології на уроках літератури та виховання розумово відсталих учнів як активних читачів.....	117
Крикунова Олена. Формування у студентів психологічної готовності до педагогічної професії.....	121
Куєва Давіла Луїс Сократес. Теоретичне обґрунтування моделі формування рефлексивної компетентності майбутнього вчителя музики.....	123
Куценко Тетяна. Особливості нетрадиційних форм на заняттях англійської мови.....	128
Любчак Людмила. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя початкових класів у процесі вивчення курсу «Основи педагогічної майстерності».....	133
Макарчук Вікторія. Історичний аспект становлення батьківських комітетів як форма взаємодії сім'ї та школи.....	137
Михайлова Ганна. Формування інформаційної компетентності у підготовці майбутнього вчителя історії.....	142
Муковіз Олексій. Порівняльний аналіз систем управління контентом при створенні сайту системи неперервної освіти вчителів початкової школи.....	145

Нерубайський Володимир. Формування професійної самосвідомості майбутніх учителів як педагогічна проблема....	149
Нечипоренко Катерина. Роль професійно-значущих якостей особистості вчителя у розвитку інтелектуально-творчих умінь молодших школярів.....	153
Николаенко Вита. К вопросу профессиональной подготовки иностранных студентов экономического профиля в условиях университета.....	157
Перхун Леся. Основні завдання та роль асистента вчителя в умовах інклюзивного навчання.....	161
Петько Людмила. Інноваційні технології навчання у формуванні професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища.....	165
Підвальна Юлія. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя О. Андрієвського в процесі навчання російської мови.....	171
П'ятківська Алла. Негативні явища у професійному становленні сучасного вчителя.....	175
Резніченко Ірина. Проблема професійної підготовки майбутніх вчителів у педагогічних поглядах О. Русова.....	178
Стахова Інна. Проблема розвитку креативного мислення майбутнього вчителя початкових класів засобами акмеологічних технологій.....	181
Степанюк Катерина. Формування дослідницької компетентності майбутніх учителів початкової школи у педагогічних вишах.....	185
Тутова Тетяна. Професійна підготовка майбутніх вчителів початкової школи в контексті інноваційно-освітньої діяльності	189
Тюріна Наталія. Сутність системи роботи позашкільних навчальних закладів у структурі загальної освіти України.....	193
Червінська Інна. Показники готовності педагога до професійної діяльності в школах гірського регіону.....	197
Черепенко Людмила. Ключові складові професійної компетентності сучасного вчителя.....	200
Шиман Олександра. Організація практичної підготовки студентів з методики навчання інформатики в початковій школі.....	204
Шкарбан Людмила. Професійна підготовка вчителя початкової школи до роботи з ліворукими дітьми.....	208
Щербакова Надія. Підготовка майбутнього вчителя до виховання етикетної поведінки учнів.....	211
Ящук Олена. Роль математики у формування логіко-математичного мислення майбутніх вчителів.....	214

**ЛІНГВОДИДАКТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ
КУЛЬТУРИ ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ
МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ**

Актуальність проблеми. В умовах реформування сучасної вищої освіти особливої актуальності набуває процес формування культури професійного мовлення майбутнього вчителя початкової школи. Якості, що охоплює це поняття, за умови їх сформованості, є певними індикаторами готовності випускника до здійснення успішної професійної діяльності.

Культура професійного мовлення – це результат безперервної мовної освіти, що виражається в готовності суб'єкта ефективно організовувати свої мовленнєві ресурси для досягнення поставленої комунікативної мети. Культура є базовою характеристикою особистості, яка охоплює знання, вміння, навички, що набуваються і досягаються з метою організації професійної мовленнєвої діяльності на достатньому рівні [1].

На сучасному етапі культура професійного мовлення стає важливим компонентом професіограми вчителя початкової школи. Повний вияв професійних обдарувань індивіда відбувається саме засобами мовлення. Від рівня володіння вчителем культурою професійного мовлення значною мірою залежить не тільки мовленнєвий розвиток учнів, а і їхня успішність у цілому.

З метою підвищення рівня мовленнєвої підготовки майбутніх учителів початкової школи викладачам вищої школи необхідно спрямувати свою роботу на формування культури професійного мовлення студентів, адже високий рівень розвитку мовленнєвої культури – невід'ємна риса педагогічної майстерності вчителя, запорука його успішної навчально-виховної діяльності.

Аналіз досліджень і публікацій. Проблема формування культури професійного мовлення особистості вчителя була та залишається предметом

вивчення та теоретичного обґрунтування у дослідженнях українських та зарубіжних учених. Різні вчені робили спроби обґрунтувати неповторність процесу мовленнєвого розвитку особистості.

Проблема формування культури професійного мовлення привертала увагу сучасних науковців: А. Богуш, М. Вашуленка, О. Глазову, О. Корніяку, О. Казарцеву, О. Хорошковську та інших учених. Особливості культури спілкування, мовлення та мовленнєвого спілкування активно досліджувалися у лінгвістичній науковій літературі (Ф. Бацевич, Н. Вербова, Б. Головін, О. Головіна, С. Іванова, М. Курбатов, М. Ночевник, Т. Ханецька, Н. Чепелева), які розглядали культуру професійного мовлення як основу педагогічної майстерності майбутнього фахівця.

Мета статті полягає у висвітленні теоретичних аспектів культури професійного мовлення, у розкритті питання щодо необхідності формування у майбутніх учителів початкової школи мовленнєвої культури як одного з найважливіших складників культури професійного мовлення.

Виклад основного змісту статті. Культура професійного мовлення розглядається як комплексне системне утворення особистості фахівця, що є складовою поведінкового компонента культури його спілкування і має місце на фазі реалізації ним мовленнєвих дій у зовнішньому плані за допомогою мовленнєвих засобів, адекватних цілям професійного спілкування [2].

У структурі культури професійного мовлення наявні такі компоненти: «професійні комунікативні знання про засоби мовленнєвого спілкування; вміння формулювати професійні висловлювання (за критеріями правильності, доцільності, зрозумілості) за допомогою мовленнєвих засобів, що відповідають цілям професійної діяльності; комунікативно-мовленнєві навички спілкування, володіння якими забезпечує вміння формулювати професійні висловлювання» [5, с. 48].

Культура професійного мовлення – «...багатоаспектне явище, яке має кілька рівнів. До першого рівня належать пізнавальні процеси, насамперед, мислення. До другого – сукупність мовних та позамовних знань. Третій рівень – культура мовлення, що являє собою суму навичок і вмінь, які

забезпечують такі характеристики висловлювання, як логічність, експресивність, стилістичну адекватність. Четвертий рівень охоплює вміння планувати дискурс і управляти ним із метою здійснення мовленнєвого впливу на адресата» [3, с. 15].

Розглядаючи якості, які характеризують це поняття, особливо важливо виокремити операційно-технологічний компонент культури професійного мовлення педагога, який визначається комплексом мовленнєвих умінь: складати тексти-розповіді, тексти-описи, тексти-роздуми (міркування), дотримуючись у власному спілкуванні правильності, точності, логічності, змістовності, доречності, багатства, виразності та чистоти мовлення [4].

Отже, під культурою професійного мовлення ми розуміємо такий відбір і організація мовних засобів, які сприяють найбільш ефективному досягненню поставлених завдань у цій сфері мовленнєвих комунікацій із неодмінним урахуванням літературних норм.

Висновки. Формування культури мовленнєвого спілкування майбутніх педагогів можливе за умови надання значної уваги мовному і мовленнєвому аспектам навчального процесу, розвитку вмінь і навичок аргументації, переконання студентів у тому, що культура мовленнєвого спілкування – це невід’ємний фактор їхньої майбутньої успішності у професійній діяльності.

Тому надзвичайно важливо приділяти достатню увагу формуванню функціональної грамотності, виробленню навичок побудови логічного висловлювання, закріпленню стійких навичок функціонально-правильного професійно-орієнтованого усного і писемного мовлення, постійної потреби в інтелектуальній взаємодії з питань пошуків розв’язання проблемних ситуацій у навчальному процесі, створенню ситуацій успіху й емоційної підтримки, ствердженню гуманістичних цінностей.

Важливо зазначити, що культура мовлення професіонала, з одного боку, формується і розвивається у процесі отримання ним необхідного рівня професійних комунікативних знань, оволодіння вмінням формулювати професійні висловлювання та комунікативно-мовленнєвими навичками спілкування – структурні компоненти культури професійного мовлення, а, з

іншого, реалізується у спрямованості до постійного професійного самовдосконалення, у діалогічній спрямованості професійного мовлення, яка реалізується у вмінні встановлювати міжособистісний контакт на основі довірчих стосунків – особистісні детермінанти.

Формування й удосконалення культури професійного мовлення студентів ВНЗ – майбутніх учителів початкової школи найбільшою мірою можливе шляхом упровадження спецкурсів мовленнєвого спрямування з елементами тренінгів і ділових ігор. Така підготовка сприятиме вдосконаленню мовлення студентів, формуванню культури професійного мовлення майбутніх учителів початкової школи, що дозволить стимулювати розвиток їхньої педагогічної творчості, яка закладає фундамент професійної майстерності у майбутній педагогічній діяльності.

Список використаних джерел:

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник / Ф. С. Бацевич. – К. : Видавничий центр «Академія», 2004. – 344 с.
2. Корніяка О. Культура фахового спілкування – засіб реалізації соціального призначення педагога / О. Корніяка // Директору школи, ліцею, гімназії. – 2003. – № 5–6. – С. 32–34.
3. Максименко С. Д. Технологія спілкування (комунікативна компетентність педагога : сутність і шляхи формування) / С. Д. Максименко. – К. : Главник, 2005. – 112 с.
4. Мацько Л. І. Культура української фахової мови : навчальний посібник / Л. І. Мацько, Л. В. Кравець. – К. : ВЦ «Академія», 2007. – 360 с.
5. Ханецька Т. І. Формування культури мовленнєвого спілкування у професійній діяльності майбутніх психологів : автореф. дис... канд. психол. наук : 19.00.07 / Т. І. Ханецька ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2009. – 20 с.

***Жодна частина цих публікацій не може бути відтворена в
будь-якому вигляді та будь-якими засобами без попередньої згоди
з авторами***

*Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідність
за достовірність наведених фактів, цитат, статистичних даних,
власних імен та інших відомостей.*